

2022

NORSK ROMSENTER

ÅRSRAPPORT

INNHOOLD

1	LEDERS BERETNING	4
2	INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL	6
3	ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	8
3.1	Mål og indikatorer	8
3.1.1	<i>Delmål 1 - Konkurransedyktig norsk romnæring i et internasjonalt marked</i>	8
3.1.2	<i>Delmål 2 - Romvirksomhet utnyttes for nyskaping og omstilling også utenfor romnæringen</i>	9
3.1.3	<i>Delmål 3 - Effektiv og sikker utnyttelse av rominfrastruktur i offentlig forvaltning</i>	10
3.1.4	<i>Delmål 4 - Riktig og relevant kunnskap om bruken av romvirksomhet</i>	13
3.2	Øvrige forhold	15
4	STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN	18
4.1	Overordnet vurdering av styring og kontroll	18
4.2	Risikovurdering	18
4.3	Sikkerhet og beredskap	19
5	REGNSKAP PR. 31.12.2022	20

Dette bildet av Oslo er tatt av en Sentinel-2 satellitt.
Foto: Copernicus Sentinel data (2020), prosessert av
ESA, CC BY-SA 3.0 IGO

Forsidebilde: Et isfjell på 1550 kvadratkilometer brøt
ut fra Brunt-isbremmen i Antarktis i januar 2023.
Satellitter gir verdifull kunnskap om hendelser som skjer i
avsidessliggende områder, og viser hvordan polare områder
påvirkes av klimaendringer. Foto: Copernicus Sentinel data
(2023), prosessert av ESA, CC BY-SA 3.0 IGO

1 LEDERS BERETNING

2022 ble et svært aktivt år, preget av krigen i Ukraina, forberedelse og gjennomføring av ESAs ministerrådskonferanse CM22 og utrulling av kontrakter for tjenesteutvikling knyttet til EUs romprogram. Norsk Romsenters oppdrag er i stadig utvikling, med økende omfang i faglig bredde. Tiltak for langsiktig forbedring av norske romindustri konkurranseevne er en prioritert oppgave, og vi har iverksatt analyser av romøkonomi og strategiske posisjoner som del av dette arbeidet. Norge har stor nytte av satellittdata, og økt aktivitet knyttet til nedstrøms tjenesteutvikling forventes fremover

Endringer i det geopolitiske bildet påvirker romsektoren i betydelig grad. Russlands krig mot Ukraina har konsekvenser for en rekke pågående romaktiviteter på kort og lang sikt, fra kansellering av oppskyting av satellitter med Soyus-raketten, til utsettelse og terminering av samarbeid på langvarige forskingsprogrammer. EUs sikkerhetspolitikk strammes til og påvirker pågående og fremtidige romprogrammer. Europeisk autonomi er nå en viktig driver i en rekke av de valg som gjøres på teknologi- og tjenesteutvikling, både i ESA og i EUs romprogram. Dette skaper nye utfordringer for norsk romvirksomhet. Norsk Romsenter har derfor tett dialog med den norske EU-delegasjon, Utenriksdepartementet (UD) og mot forsvarssektoren. Behovet for økt nasjonal sikkerhet påvirker romdebatten, og interessen for sivil-militære løsninger kommer tydeligere frem.

Kommersialisering og økende nasjonal innretning av romsektoren påvirker de institusjonelle programmene og organiseringen av industrien. Økt tilgang på kommersielle satellittjenester gir nasjonale myndigheter og internasjonale institusjoner større valgmuligheter i hvordan de ønsker å løse sine oppgaver, men tilgangen på privat kapital i romdomenet stagnerer som følge av økonomisk usikkerhet. Flere mindre nasjoner er aktive i å definere egne programmer, gjerne støttet av ESA-aktiviteter. Norsk Romsenter har i 2022 i samarbeid med Kystverket og Forsvaret etablert et nasjonalt program for maritim overvåking, AOS (Arctic Ocean Surveillance). AOS finansieres gjennom ESA-midler og nasjonale midler. Krav om økt robusthet

av rominfrastruktur vil påvirke prioriteringer innen teknologiutvikling, finansiering og programsammensetning i tiden fremover.

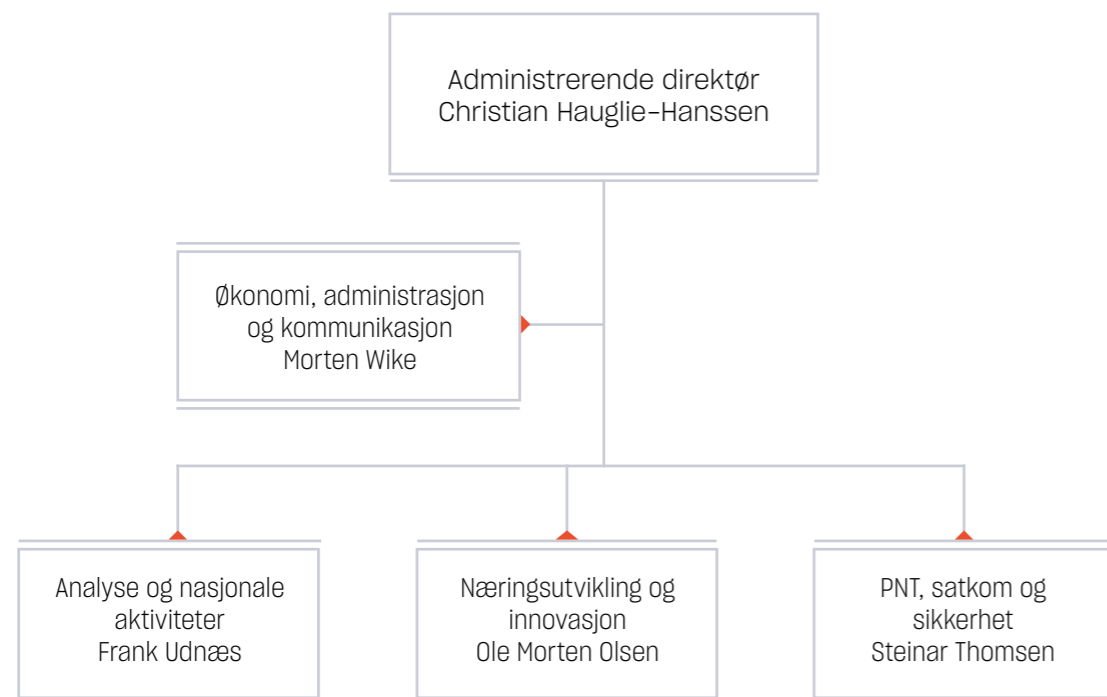
I tredje kvartal ble organiseringen av Norsk Romsenter justert for å være mer spisset til de oppgavene vi jobber med. Antall avdelinger ble redusert fra seks til fire. Målet er å få en riktigere balanse i ledergruppas arbeid, mer robuste avdelinger og mer ansvarliggjøring av og delegering til de ansatte. Endringene oppfattes å være i tråd med intensjonen i Tillitsreformen. Fremdrift og kvalitet på leveranser og måloppnåelse vurderes som god, men arbeidet med prosesser for økt effektivisering og kvalitet vil fortsette.

Oslo, 14. mars 2023

Christian Hauglie-Hanssen
Administrerende direktør

2 INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

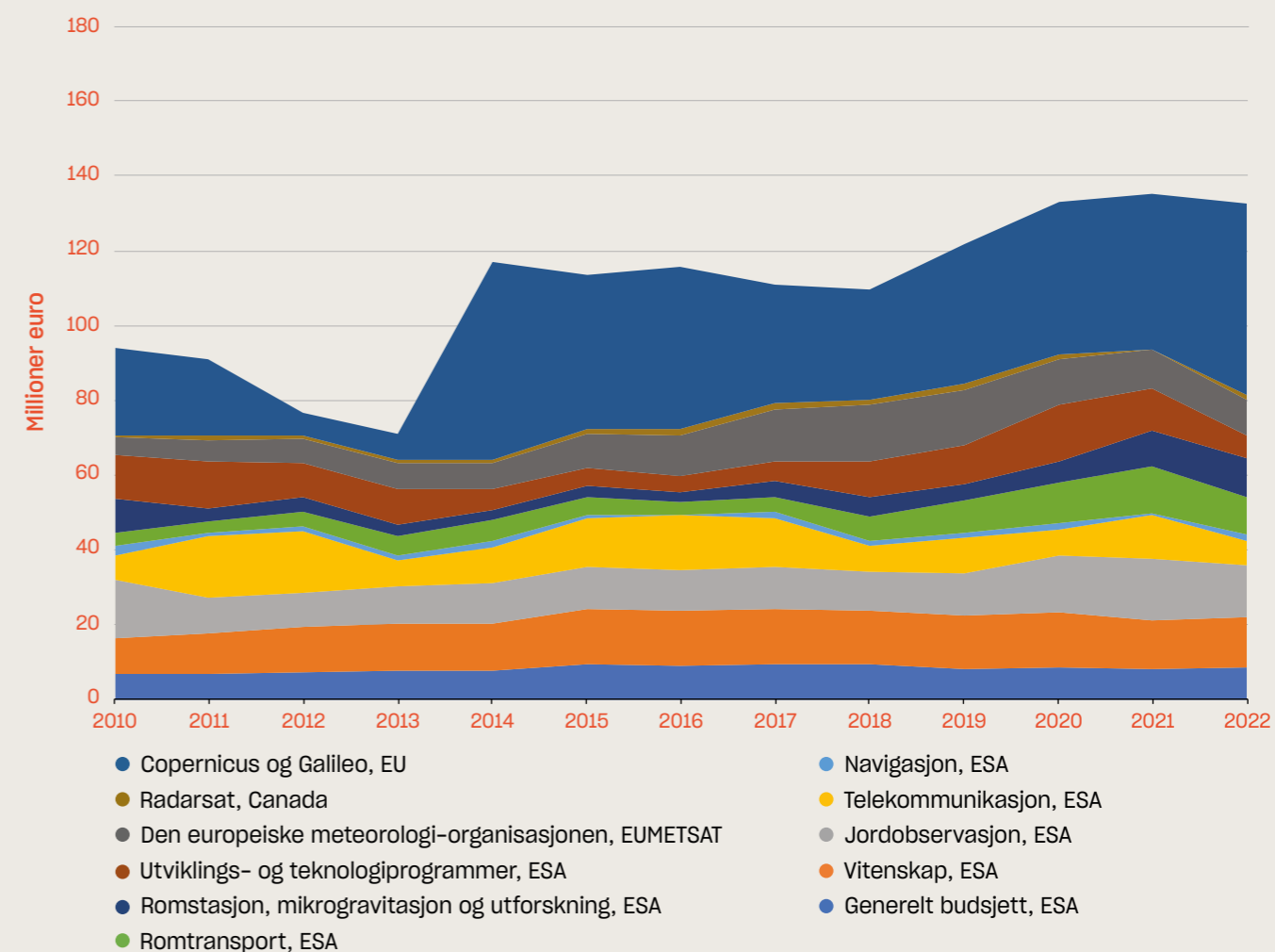
HOVEDTALL FOR VIRKSOMHETEN

	31.12.22	31.12.21
Antall ansatte	50	49
<i>Elementer fra driftsregnskap (tall i mill. kroner)</i>		
Inntekt, driftsbeviling fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)	92,5	90,8
Salgs- og leieinntekter	152,4	124,2
Lønn og sosiale kostnader	61,4	52,4
Varekostnader	152,8	122
Driftskostnader	242,0	194,2
Avskrivninger	1,1	1,2
Driftsresultat	1,9	20,9

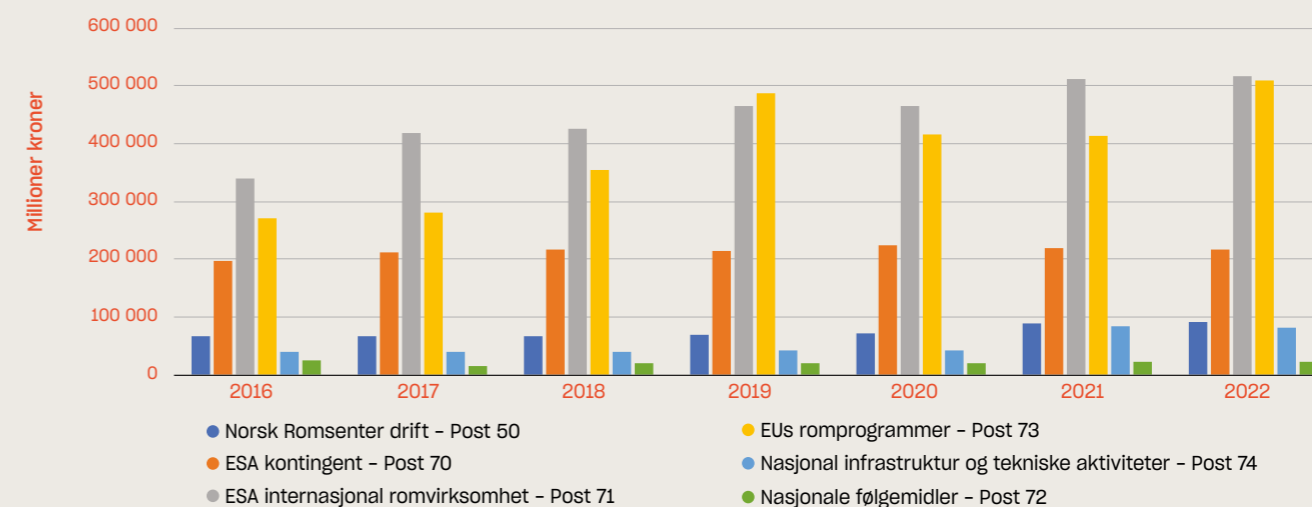
TILSKUDD

	2022	2021
Tilskudd, kontingent i ESA	217,2	220,0
Tilskudd, internasjonal romvirksomhet	517,3	512,5
Tilskudd, nasjonale følgemidler	22,8	22,2
Tilskudd, EUs romprogrammer	510,0	413,5
Tilskudd, nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter	81,7	85,0

Utvikling innenfor internasjonal romvirksomhet

Budsjettutvikling for Norsk Romsenter

Satellittbildet viser Sivasj i Ukraina. Området er kjent for sine mange fargerike laguner. Foto: Copernicus Sentinel-2 data, European Union

3 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

3.1 MÅL OG INDIKATORER

Hovedmålet for Norsk Romsenter (NRS): Viktige samfunnsutfordringer løses effektivt ved bruk av romvirksomhet. Når det gjelder den overordnede vurderingen av måloppnåelse viser vi til leders beretning over.

I tabellen under har vi ved hjelp av lyssetting indikert status for de ulike målene. Ytterligere beskrivelser følger i avsnittene under.

Hovedmål	Viktige samfunnsutfordringer løses effektivt ved bruk av rommet	●
Delmål 1	Konkurransedyktig norsk romnæring i et internasjonalt marked	●
Delmål 2	Romvirksomhet utnyttes for nyskaping og omstilling også utenfor romnæringen	●
Delmål 3	Effektiv og sikker utnyttelse av rominfrastruktur i offentlig forvaltning	●
Delmål 4	Riktig og relevant kunnskap om bruken av romvirksomhet	●

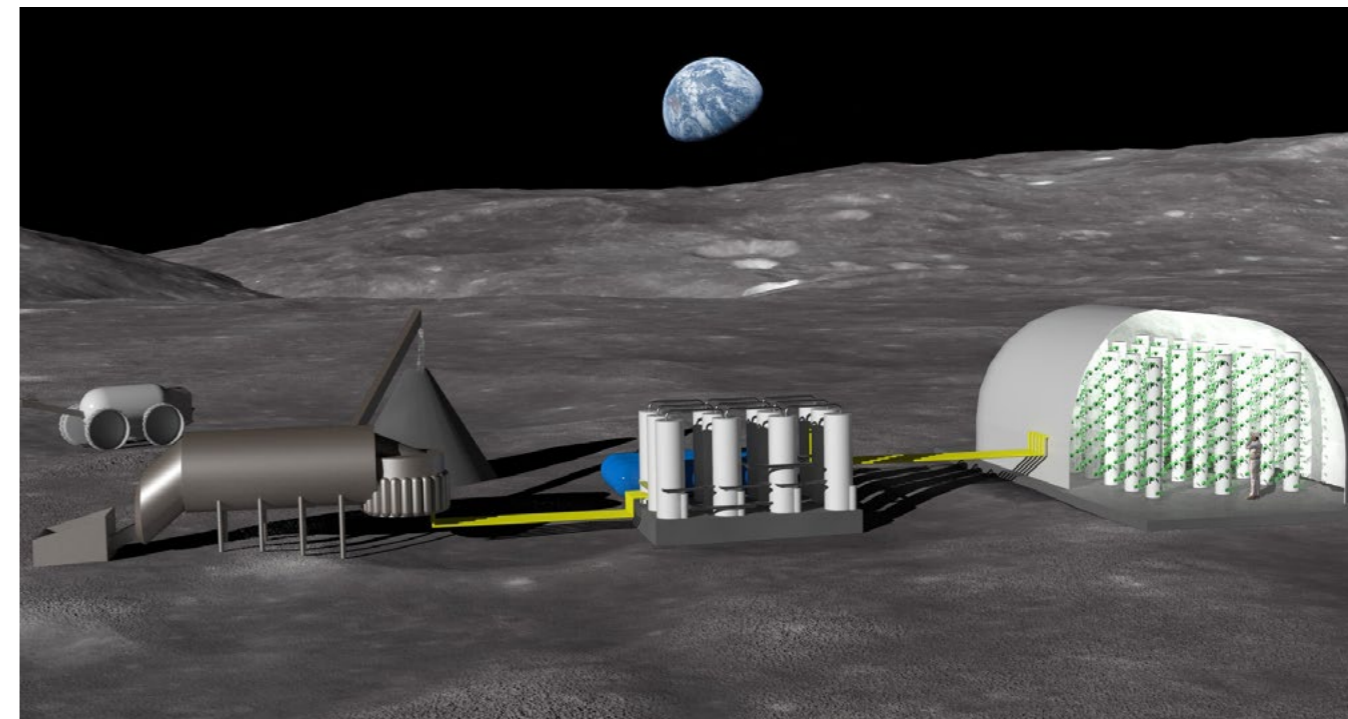
● Oppfylt ● Delvis oppfylt ● Ikke oppfylt

3.1.1 DELMÅL 1 - KONKURRANSEDYKTIG NORSK ROMNÆRING I ET INTERNASJONALT MARKED

Norsk industri har en solid posisjon innenfor nedlesings-tjenester og delsystemer til satellitter og raketter. Norge har fortsatt underretur i ESA, men det er en signifikant bedring gjennom 2022. Vedtatte tiltak i samarbeid med ESA har gitt virkning. Vi har fortsatt god uttelling på kontrakter i EU-delen av Copernicus-programmet, men bekymring knyttet til at enkelte programmer i EU vurderes som sensitive og at norsk industri derfor holdes utenfor disse.

Den norske romnæringen er etablert i det internasjonale markedet. Norge er ledende på nedlesing av data fra polare satellitter og eksportandelen er høy. Et økende antall nye aktører og høy innovasjonsevne generelt blant aktørene bidrar til en positiv trend. I følgemiddel-tildelingen for 2022 ble nesten halvparten av midlene tildelt SMB-er. Prioriteringene NRS gjorde ved ESAs ministerkonferanse i 2022 vil kunne styrke dette ytterligere.

Økt vertikal integrering blant hovedkontraktørene i Europa og hardere konkurranse om ESA- og EU-oppdrag er utfordrende. Norge har fortsatt en underretur i ESAs programmer, men returfaktoren er forbedret i 2022. I samarbeid med ESA (med basis i fair-retur prinsippet) er flere tiltak som har økt kontraktstilfanget til norske aktører gjennomført.

Solsys Mining jobber sammen med Norges geotekniske institutt (NGI) og Senter for tverrfaglig forskning i rommet (CIRIS) i et ESA-prosjekt som skal undersøke hvordan månens overflatemateriale (måneregolitt) kan brukes til å utvikle næring for planter. Illustrasjon: Solsys Mining

Ringvirkningsfaktoren for 2022 er beregnet til 3,7. Dette er en nedgang fra 2021.

I 2021 startet en ny programperiode (2021-2027) i EUs romprogrammer. Samlet kontraktsbeløp tildelt norske aktører i den nye programperioden er 27,5 mill. euro i Copernicus og 29,7 mill. euro i Galileo. Siden 2012 har norske aktører blitt tildelt kontrakter for totalt 127,5 mill. euro i Copernicus og 107,1 mill. euro i Galileo. I GOVSATCOM og SSA er det foreløpig ikke tegnet kontrakter og Norge er fortsatt utelukket fra å by på visse underkomponenter.

Samlet kontraktsbeløp for norske aktører i rom delen av Horisont 2020 og Horisont Europa i perioden 2013-2022 utgjorde 20,3 mill. euro, hvorav 5,3 mill. euro er blitt tildelt under det nye Horisont Europa-programmet.

Kontraktsporteføljen er fortsatt dominert av bakkestasjons-tjenester levert av KSAT, delsystemer til satellitter levert av Kongsberg Gruppen og tjenesteutvikling levert av instituttsektoren. Den nye programperioden i EUs romprogram har medført nye eller utvidede driftskontrakter for flere aktører.

Norsk industri har fortsatt utfordringer knyttet til deltakelse i anbudsprosesser i noen EU-programmer. Dette skyldes at flere områder er definert som sikkerhetsensitive, og at det kreves særskilt godkjenning for at norske aktører kan delta. Dette er blitt aktualisert på nytt i forbindelse med det nye IRIS²-programmet. Norsk Romsenter arbeider tett med EU-delegasjonen for å løse dette.

Delmål 1 - indikatorer	31.12.2022	31.12.2021
Returkoeffisient obligatoriske programmer	0,86	0,78
Returkoeffisient frivillige programmer	0,96	0,92
Ringvirkningsfaktor	3,7	3,9

3.1.2 DELMÅL 2 - ROMVIRKSOMHET UTNYTTES FOR NYSKAPING OG OMSTILLING OGSÅ UTENFOR ROMNÆRINGEN

Positiv utvikling i 2022 hvor flere små og mellomstore bedrifter kvalifiserer seg til følgemidler eller ESA-kontrakter. Flere SMB-er tar også nye posisjoner internasjonalt. Norske romprosjekter bidrar til nyskaping og omstilling både i og utenfor romsektoren. Den største norske industriaktøren viser vilje til større investeringer gjennom oppkjøp av mikrosatellitleverandør og investeringer i egen satellittkonstellasjon.

I løpet av 2022 er det tildelt 698 mill. kroner i ESA-kontrakter og 21,8 mill. kroner i nasjonale følgemidler. Tolv aktører fikk nasjonale følgemidler eller ESA kontrakter for første gang i 2022. Dette vurderes å være gode tall, og det er positivt for nyskapingen at flere nye og mindre bedrifter har kommet til.

Under følger noen eksempler på at nye norske romprosjekter bidrar til innovasjon og nyskaping i og utenfor romsektoren:

- Kongsberg Defence & Aerospace (KDA) har kjøpt opp NanoAvionics i Litauen. Gjennom dette har en norsk aktør fått tilgang til kompetanse og teknologi for plattformen for mikrosatellitter. KDA investerer i tre satellitter for maritime overvåking basert på teknologi utviklet av bedriften selv og Forsvarets Forskningsinstitutt.
- SMB-er som HSAT, Vake og Dynaspace har fått kontrakter hvor de skal gjøre analyser av satellittbilder knyttet til maritime aktiviteter og matproduksjon.
- Clara Venture Labs AS har fått kontrakt for å utvikle en fisketank som skal teste om norsk fisk kan benyttes som matkilde i rommet. Clara Venture Labs opprettet i 2022 et nytt selskap, Alma, som skal kommersialisere brenselcellesatsingen. NRS har gjennom ESAs teknologiprogrammer støttet denne utviklingen i flere år.

Illustrasjonen viser et skip som tar i bruk europeiske EGNOS- og Galileo-satellitter for bedre posisjonsbestemmelse. Illustrasjon: GSA

Vi ser en positiv utvikling hvor følgemidler, ESA- og EU-kontrakter, og bruk av satellittdata i økende grad bidrar til omstilling og nyskaping både i og utenfor romsektoren. Norge har gjort og gjør det bra i EUs Copernicus. Sommeren 2022 lanserte EUs Romprogram «Copernicus European Ground Motion Service (EGMS)» som er basert på norsk kompetanse og teknologi. EGMS er en videreføring av InSAR Norge (insar.ngu.no) som er utviklet av NGU og NORCE med støtte fra NRS. Kommersielt er Norge sjette største nasjon i EUs Copernicus-program, og KSAT har vunnet nye kontrakter for nedlesing av Copernicus-data på Svalbard.

Kvalitative vurderinger viser at både deltakelse i ESA-programmene og nasjonale følgemidler bidrar til utvikling av teknologi og tjenester som på sikt kan bidra til å nå flere av FNs bærekraftsmål, samt omstilling og nyskaping i andre sektorer. Dette inkluderer teknologi og tjenester som kan forbedre forvaltningen av hav og maritime næringer, modernisere infrastruktur innen luftfart, forbedre matproduksjon og -sikkerhet, forbedre forvaltning av fornybar energi og andre energiresurser, modernisere overvåking av klima og miljø samt modernisere endringsanalyser/områdeplanlegging.

Delmål 2 - indikatorer	31.12.2022	31.12.2021
Kontraktvolum for ESA-kontrakter og nasjonale følgemidler (MNOK)	698	514
Kontraktvolum nasjonale følgemidler (MNOK)	22	24
Andel kontrakter til små og mellomstore bedrifter (%) av følgemidler post 72	48	48
Antall nye aktører med følgemiddel- eller ESA-kontrakter	12	9
Kontraktvolum for nye aktører	16	9

3.1.3 DELMÅL 3 - EFFEKTIV OG SIKKER UTNYTTELSE AV ROMINFRASTRUKTUR I OFFENTLIG FORVALTNING

Økt erkjennelse av avhengigheten av rombaserte tjenester. EU realiserer sine autonomiambisjoner med flere nye rominitiativer av interesse for Norge. EUs innretning på sikkerhetsspørsmål medfører utfordringer for utvidet norsk deltakelse i EUs romprogram.

Bruk av rombaserte tjenester til posisjonsbestemmelse, navigasjon og fastsettelse av presis tid (PNT) er særdeles utbredt i samfunnet. De fleste signalene og tjenestene fra Galileo og EGNOS er fritt tilgjengelige og mange av de nye anvendelsene krever ikke direkte involvering fra NRS for å bli tatt i bruk. Det er derfor ikke mulig å få et eksakt bilde av utviklingen i bruksomfanget. De siste to årene er det en vesentlig økning i antall landingsprosedyrer for helikopter, der EGNOS hjelper til med større regularitet, spesielt under forhold med nedsatt sikt. I rapporteringsperioden har det vært undersøkt om krigen i Ukraina medfører flere forstyrrelser av tjenestene og signalene. Foreløpig konklusjon er at det er hyppige forekomster av forstyrrelser nord i Finnmark og høyt over bakken, men ellers liten påvirkning på bakkenivå eller på andre steder i Norge.

Bruken av Copernicus-data øker i offentlig forvaltning, og flere langsiktige avtaler er signert med aktører i tråd med

Norsk Romsenter sitt satsingsforslag om deltakelse i Copernicus og EUs romprogram. Nedenfor følger et utvalg viktige satsinger:

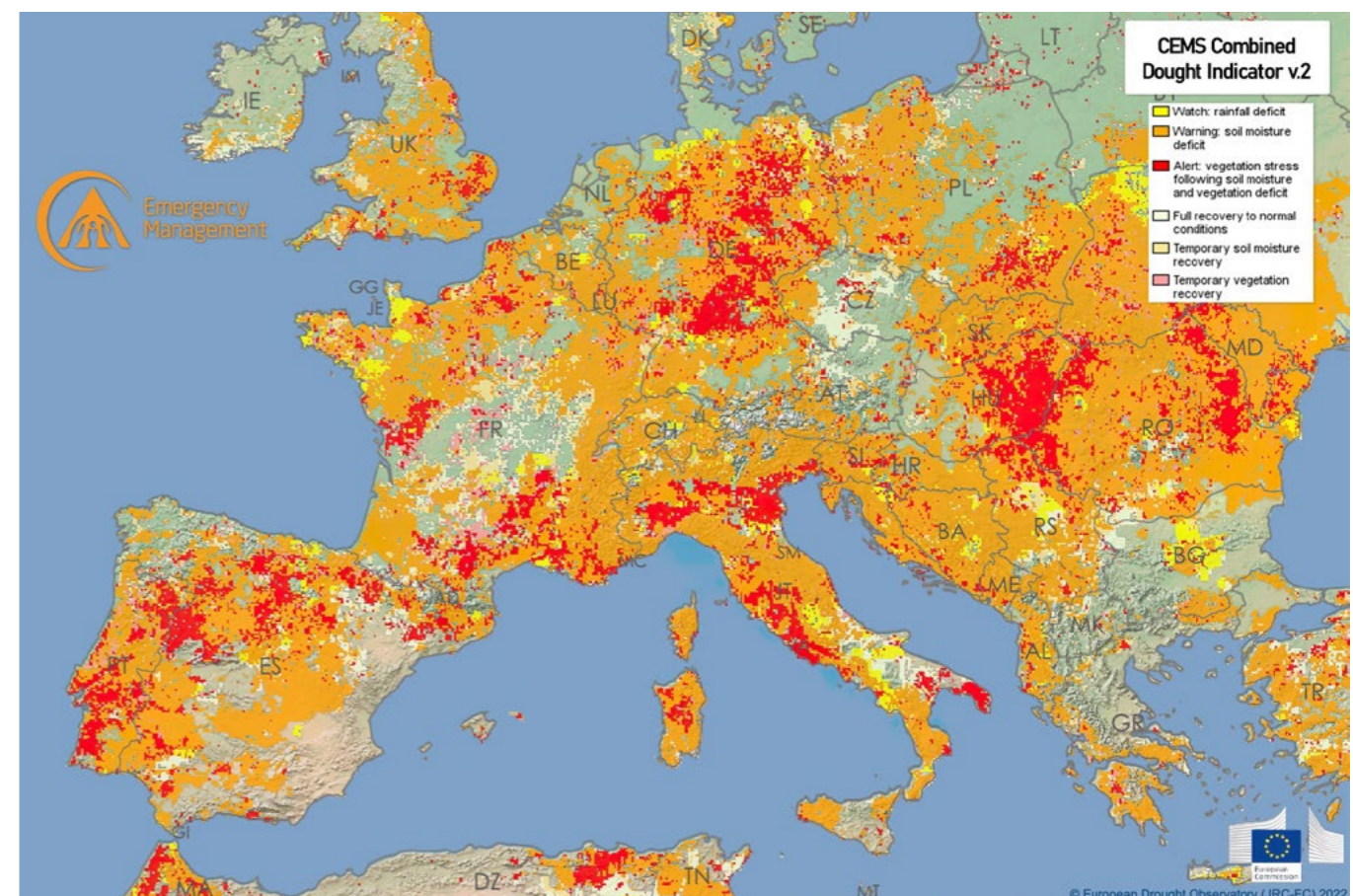
- Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) med utvikling og videreutvikling av Copernicus-data for kartlegging og overvåking av breer, snø, innsjøer, is, flom og skred, samt støtte for konsesjonsbehandling, beredskap og tilsyn med infrastruktur.
- Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) med forvaltningsoppgaver under Landbruks- og matdepartementets utvidete satsing på bruk av Copernicus-data til kartlegging av vegetasjon i bebygde områder, overvåking av skogtilstand, klassifisering av fulldyrket jordbruksareal, kartlegging av biomasse og nitrogenbehov i hvete, samt kartlegging og optimalisering av avling og kvalitet i grovfôr.
- NILU og CICERO med utarbeiding av et nasjonalt veikart for bruk av den kommende Sentinel C02-satellitten som skal skytes opp i 2026 og brukes til karbonregnskapsforpliktelse i henhold til Paris-avtalen.

Det er fortsatt stor interesse for data fra Radarsat-2 avtalen. Totalt var det 13 etater og FoU-institusjoner som brukte disse dataene i 2022, med Forsvaret som den klart største brukeren. En viktig årsak til den store interessen for Radarsat-2 har vært at Copernicus-radarsatellitten Sentinel-1B sluttet å

virke i desember 2021 og ble erklært tapt sommeren 2022. Etterfølgeren Sentinel-1C ligger an til å bli skutt opp vinteren 2023/2024, og vil først være operativ i 2024. Det var derfor svært viktig at Radarsat-2 avtalen ble forlenget og finansiert gjennom revidert statsbudsjett 2022. Dette sikrer dekning i norske områder ut hele 2023.

Før bortfallet av Sentinel-1B brukte Forsvaret nærmere 40 000 Sentinel-1 bilder årlig, og dette volumet vil først kunne nås igjen når Sentinel-1C blir operativ. NGU detekterer bakkebevegelse på fem milliarder punkter i Norge, men oppdateringshyppigheten har i 2022 vært noe redusert grunnet bortfallet av Sentinel-1B. Både sjøkartleggingen hos MET og snøskredkartleggingen hos NVE har hatt redusert data-tilgang i 2022 på grunn av feilen på Sentinel-1B. Heldigvis har Sentinel-1A fungert godt gjennom hele 2022, det samme gjelder Sentinel-2, Sentinel-3, Sentinel-5P og Sentinel-6.

EU-kommisjonen har siden 2021 arbeidet med et nytt romrelatert program kalt IRIS (IRIS², tidligere kjent som EU Secure Connectivity) som skal bygge på GOVSATCOM-komponenten i romprogrammet, men inneholder flere kommunikasjonstjenester og ny rominfrastruktur. Programmet blir formelt etablert fra første kvartal 2023. Norsk Romsenter arbeider tett med NFD, UD og andre departement med tanke

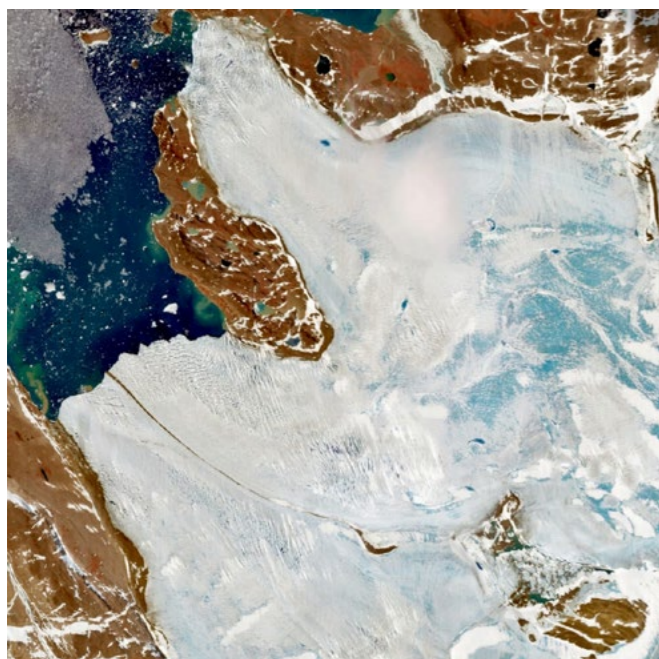
Tørke preget store deler av Europa i 2022, ifølge Copernicus Emergency Management Service European Drought Observatory (EDO). Bildet viser EDOS Combined Drought indikator for perioden 1.-10. juli 2022. Illustrasjon: Copernicus Sentinel data, European Union

Satellittbildet viser en nesten skyfri dag i Skandinavia 20. mars 2022. Foto: Copernicus Sentinel-3 data, European Union

Rekordtemperaturer ble registrert nord for polarsirkelen, og flere flere områder nord i Norge opplevde temperaturer opp mot 32°C. Satellittbildet viser ismelting nær Lyngseidet 29. juni 2022. Foto: Copernicus Sentinel-2 data, European Union

Hetebølgen som rammet Arktis i slutten av juni resulterte i en massiv smelteepisode på Svalbard. Bildet viser Vestfonna-isen 1. juli 2022. Foto: Copernicus Sentinel-2 data, European Union

Satellittbildet viser store sedimentmengder i Isfjorden nord for Longyearbyen 9. juli 2022. Foto: Copernicus Sentinel-2 data, European Union

på norsk deltagelse i både GOVSATCOM og IRISS-programmet. I 2022 har NRS også kartlagt spesifikk bruker- og industriell interesse for både GOVSATCOM og IRISS. Norge deltar også i det nyopprettede FoU-programmet som ESA har etablert relatert til IRISS. Her vil norsk industri kunne få støtte til relevante FoU-aktiviteter.

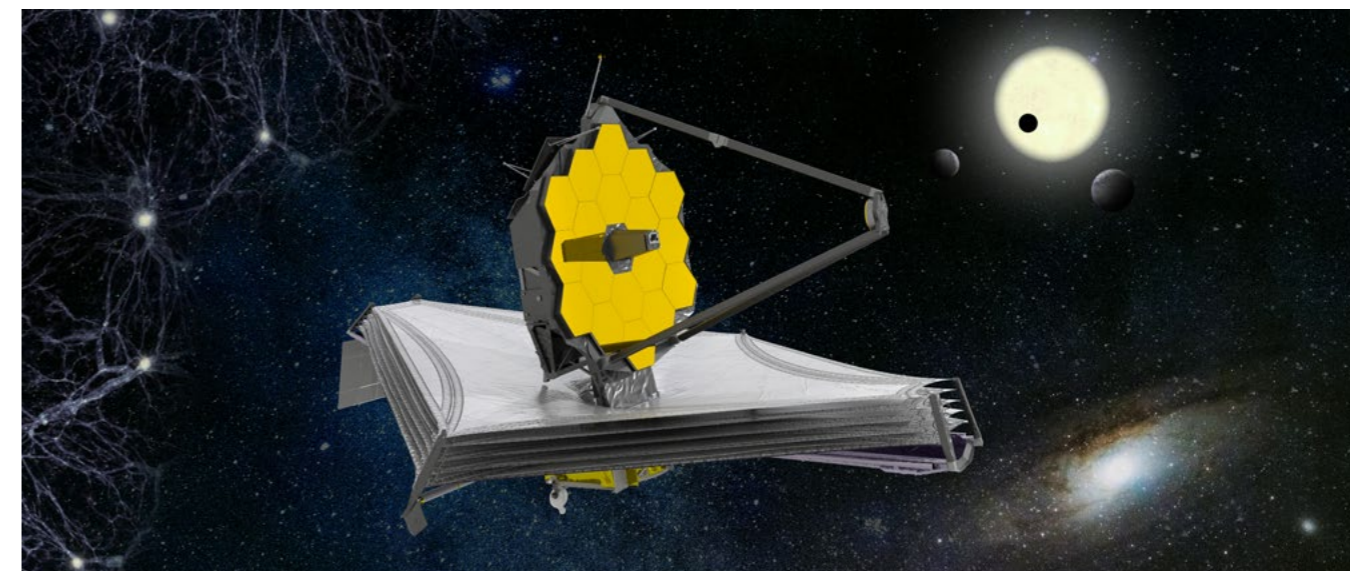
I løpet av perioden har det vært god dialog med EU for å skape fremdrift i forhandlingen om norsk tilgang til PRS.

Mange av aktivitetene har vært gjennomført i tett samarbeid med Nasjonal Sikkerhetsmyndighet (NSM).

Norsk Romsenter har igangsatt aktiviteter hos Statsat knyttet til baneberegning av satellittene de opererer, for blant annet å kunne utnytte kollisjonsunngåelsestjenester fra EU og USA. Det utredes en myndighetsfunksjon for romtrafikkovervåking (SSA) og det er iverksatt arbeid med å løse et nytt oppdrag om romrelaterte grunnleggende nasjonale funksjoner (GNF).

26. april 2022 krasjet NASAs romfartøy Double Asteroid Redirect Test (DART) inn i asteroiden Dimorphos for å teste forsvaret mot asteroider som kan treffe jorda. Illustrasjon: NASA

Illustrasjonen er en kunstnerisk fremstilling av James Webb-teleskopet på reise gjennom verdensrommet. Illustrasjon: ESA/ATG medialab

3.1.4 DELMÅL 4 - RIKTIG OG RELEVANT KUNNSKAP OM BRUKEN AV ROMVIRKSOMHET

Norsk Romsenter har hatt god synlighet i mediene og kommet godt i gang i arbeidet med nye nettsider. Vi har lagt til rette for besøk av to toppledere i europeisk romvirksomhet. NRS sto bak en svært godt besøkt stand for norske romaktører på verdens største romkongress, IAC.

I løpet av våren har NRS organisert besøk av to sentrale ledere i europeisk romsammenheng: Rodrigo da Costa, leder for EUs romprogrambyrå EUSPA, og ESAs generalsekretær Josef Aschbacher. Møte med norske politikere var sentralt under besøkene, med næringsminister Vestre og deler av Stortingets næringskomité som parter. Konferanseinnlegg, intervjuer og sosialt program inngikk i Norgesbesøket for da Costa og Aschbacher.

Bildet viser ESA-astro­naut Andreas Mogensen og NASA-astro­naut Kate Rubins på geologi-ekskursjon i Lofoten. Ekskursjonen er en del av ESAs Pangea-tre­nings­pro­gram. Foto: ESA-V. Crobu

Norsk Romsenter og Innovasjon Norge arrangerte felles norsk stand på den internasjonale romkongressen IAC 2022 i Paris i september. Standen hadde mange besøk og fungerte som nettverksarena for de norske romaktørene som deltok.

Tyngre nyhetsmedier henvender seg ofte til NRS når de dekker større romfartsbegivenheter. De første bildene fra James Webb-teleskopet og NASAs oppskyting av Artemis 1 i det nye måneprogrammet har fått mest oppmerksomhet. Nordlyset er en sikker vinner når det begynner å mørkne. På egne nettsider prioriterer vi å vise aktivitetene til norske aktører og samfunnsnyttene av rommet, og har publisert 63 saker til nå. Vi har lansert en video om hvordan EUs satellittnavigasjonsprogram bidrar til raskere søk- og redning.

Ved utgangen av året var det totalt 690 medieomtaler der Norsk Romsenter var kilde eller nevnt, og av disse var 498 publisert i Norge. Sakene i nasjonale medier fordeler seg med 59 % på nett, 24 % i radio/TV og 17 % på papiraviser. NRK P2 og TV2 Nyhetskanalen er de hyppigste brukerne av Romsenterets kompetanse i dekning av saker fra romfeltet. Søk på «romfart» der NRS ikke er nevnt, viser at flertallet av

disse sakene er publisert i sosiale medier med Facebook og Twitter som de sentrale kildemediene. Antallet oppslag er lavere enn foregående år og spiller at astronaututlysningen skapte ekstra mye medieinteresse i 2021.

Nettsiden romsenter.no ble lansert i 2013 og må fornyes. Arbeidet med å lage nye nettsider har pågått gjennom året og målet er lansering tidlig høst 2023.

Norsk Romsenter har gjennom året fortsatt arbeidet med strategisk kommunikasjon av romaktiviteter. Utfordringene med videreføring av budsjettet for norsk deltakelse i ESA viser viktigheten av fortsatt målrettet kommunikasjon mot nasjonale myndigheter.

Delmål 4 - indikatorer	30.12.2022	31.12.2021
Oppslag i riks- og regionalmedia med NRS som kilde	690	1078
Oppslag i riks- og regionalmedia om romvirksomhet (også der NRS ikke er kilde)	1055	1404

Bildet viser tidligere traineer i European Space Agency. Foto: ESA

3.2 ØVRIGE FORHOLD

I det følgende vil vi rapportere på de forholdene som ikke er en del av målstrukturen til Norsk Romsenter, men som vi er pålagt å rapportere på.

Konsulentbruk

Norsk Romsenter har i 2022 hatt kostnader på 330 000 kroner for kjøp av kommunikasjonstjenester i form av bistand til skriving av nyhetsartikler for publisering på våre nettsider. Utover dette har vi kjøpt konsulenttjenester for 9,4 mill. kroner. De mest sentrale kjøpene i 2022 har vært juridiske tjenester, bistand til større utredninger og behov for faglig bistand på områder der NRS ikke har kompetanse og/eller kapasitet. Årets kjøp er høyere enn normalt, og skyldes at oppbyggingen av sekretariatet for ivaretagelsen av EUs romprogrammer ble forsinket av koronapandemien. Det forventes at bruken av konsulenter det kommende året blir lavere.

Lærlinger

Norsk Romsenter har vurdert muligheten for å ha lærlinger, men kommet til at virksomhetens egenart ikke gir rom for

dette. Det er i styringsdialogen med departementet diskutert ulike muligheter, men ikke funnet noen hensiktsmessige løsninger. NRS har imidlertid en aspirantordning som innebærer at inntil to nyutdannede gis ett års engasjement for å arbeide med en konkret utredning. Hensikten er å få utført avgrensede oppgaver i tråd med Romsenterets behov, og å gi aspirantene innsikt i norsk og internasjonal romvirksomhet, slik at de er bedre rustet for en karriere innenfor romområdet. Flere av nåværende ansatte på Romsenteret har startet som aspiranter, og noen aspiranter har også fått stillinger i ESA.

Kjønn og mangfold

Norsk Romsenter er opptatt av likelønn mellom kvinner og menn og har de senere årene vektlagt dette i de lokale lønnsforhandlingene, noe som har gitt resultater. Økningen i kvinneandel har vært og er en målsetting for oss, og vi er i tilsettingsprosesser bevisst fordelen ved en jevn kjønnsfordeling. De viktigste likestillingsaktivitetene er at vi ved nyansettelser oppfordrer kvinner til å søke. Vi ser at det særlig i ledergruppen burde vært kvinner. Ved rekruttering til lederstillinger har vi derfor søkt råd hos profesjonelle rekrutterere uten at dette har bedret situasjonen.

Collagen viser de fast ansatte ved Norsk Romsenter i 2022.
Foto: Stig Jarnes/Benjamin Aleksander Ward/Trude Eng

		Kjønnsbalanse			Kvinnerns lønn i % av menns
		Menn %	Kvinner %	Totalt (N)	
Totalt i virksomheten	2022	64	36	50	87
	2021	67	33	49	88
Direktør	2022	100	-	1	-
	2021	100	-	1	-
Avdelingsdirektør	2022	100	-	4	-
	2021	83	17	6	97
Seniorrådgiver/fagdirektør/ seksjonssjef	2022	62	38	39	95
	2021	67	33	33	94
Rådgiver	2022	50	50	6	93
	2021	50	50	6	98

	Antall ansatte	Deltid		Midlertidig ansettelse		Foreldrepermisjon		Sykefravær i prosent	
		M %	K %	M %	K %	M %	K %	M%	K%
2022	64	36	50	87	2022	64	36	50	87
2021	67	33	49	88	2021	67	33	49	88

Kommentarer til tabellen

- To seniorrådgivere er nasjonale ekspert for Norge i EU-organisasjoner, med antatt varighet fire år. Disse er tatt med i beregningen da de lønnes av NRS.
- Seniorrådgiver, fagdirektør og seksjonssjef er slått sammen til en gruppe da alle er saksbehandlere med oppgaver på tilnærmet samme nivå.
- Midlertidig ansettelse er to aspiranter og et åremål, beregnet ut fra samlet antall ansatte i NRS.
- Foreldrepermisjon menn/kvinner er beregnet ut fra samlet antall ansatte i NRS.
- Sykefravær i prosent er legemeldt sykefravær.

HMS og arbeidsmiljø

Sykefraværet i NRS har tradisjonelt vært lavt. I 2022 hadde vi et totalt sykefravær på 3,77 % som er noe høyere enn

tidligere år. Det er likevel vår vurdering at sykefraværet er lavt, men på grunn av virksomhetens størrelse vil få sykemeldinger gjøre store utslag. Sykefravær er en del av den faste periodiske internrapporteringen. Er det behov for oppfølging vil dette bli identifisert, noe som spesielt gjelder eventuelt arbeidsrelatert fravær.

Samarbeidsutvalget (SU) behandler saker knyttet til hovedavtalen/-hovedtariffavtalen og arbeidsmiljø/HMS. SU har deltakelse fra ledelsen, tillitsvalgte og verneombud og har hatt jevnlig møter gjennom året.

Norsk Romsenter sin aktivitet har ingen direkte påvirkning på det ytre miljøet. Vi søker å begrense vår reisevirksomhet, også av miljøhensyn.

4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

4.1 OVERORDNET VURDERING AV STYRING OG KONTROLL

Den overordnede vurderingen er at Norsk Romsenter i 2022 har hatt god styring og kontroll. På tross av noen utfordringer med innpass på enkelte områder i EUs romprogram, når vi målene som er satt for virksomheten. Det er spesielt gledelig at underretturen i ESA, som er spesielt fulgt opp, viser en betydelig forbedring. Intranettet, som ble lansert sommeren 2022, har vist seg som et meget godt verktøy til informasjonsdeling og effektivisering på Romsenteret.

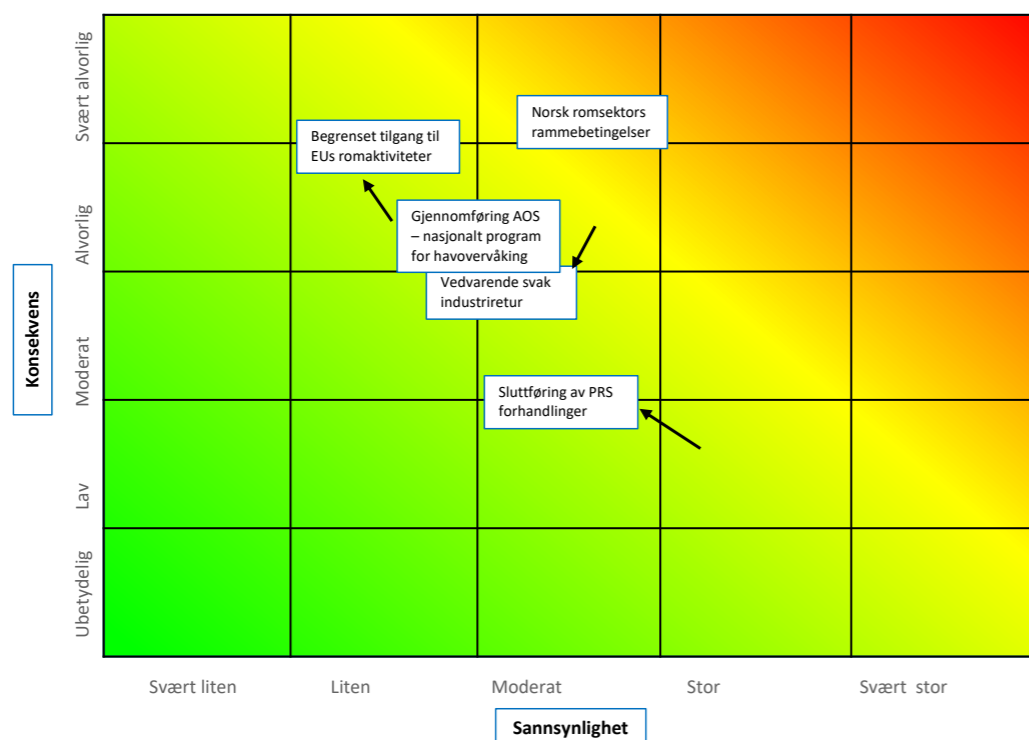
Med virkning fra 1. august har NRS fått en ny organisering. Det betyr at antallet avdelinger har blitt færre, men større i antall ansatte og ansvarsområder. Vi har stor tro på at den nye organiseringen vil bidra til positive effekter med tanke på måloppnåelse, styring og kontroll. Spesielt mener vi arbeidet med næringsutvikling og oppfølging av ESA-økonomien er styrket gjennom omorganiseringen.

DFØ inngår en del fellesavtaler som gjelder for hele staten for anskaffelse av varer og tjenester. Det er tidvis utfordrende at avtalene i noen grad er tilpasset virksomheter med en

helt annen egenart enn Romsenteret, samt at det krever en del ressurser å holde oversikt over de ulike avtalene.

4.2 RISIKOVURDERING

Risikomatriksen under viser de fem vesentligste risikoene som vi mener vil kunne påvirke måloppnåelsen fremover. De identifiserte risikoene ligger på, eller noe under, grensen til det som kan aksepteres, men det er identifisert tiltak for å redusere sannsynlighet og/eller konsekvens der NRS har mulighet til å påvirke. Siden forrige rapportering på risiko (halvårsrapport 2022) har vi endret navnet på risikoen «Begrenset tilgang til EUs romprogram til «Begrenset tilgang til EUs romaktiviteter». Vi har også endret navnet på risikoen «PRS avtale ikke ferdig i 2022» til «Slutføring av PRS forhandlinger». Det materielle innholdet i begge risikoene er den samme. For risikoer som også ble rapportert i halvårsrapporten for 2022 er endringer indikert med en pil. Risikoen «Vesentlige kutt i ESA deklarasjonen» er tatt ut siden forrige rapportering. Det er lagt inn to nye risikoer - «Gjennomføring av AOS- nasjonalt program for havovervåking» og «Norsk romsektors rammebetingelser».

Risiko 1 - Norsk romsektors rammebetingelser

For at norsk romindustri skal være konkurransedyktig og ha mulighet til å utvikle seg må den ha stabile og forutsigbare rammer, og være sikret finansiering av sine utviklingsaktiviteter. Den er også avhengig av at Norge er en stabil og forutsigbar partner i de europeiske romprogrammene, der utviklingsprosjektene typisk går over 10-20 år. Prosessen med nytt satsingsforslag ved hver ny programperiode skaper usikkerhet rundt norsk deltakelse i de europeiske romprogrammene og er skadelig for norsk industris konkurranseposisjon. Dette gjør det vanskelig for norsk industri å satse langsiktig innenfor sektoren. Norsk romsektor har en utfordrende konkurransesituasjon på grunn av kostnadsnivået i Norge og et lite hjemmemarked. ESA og EUs romprogrammer er derfor viktig fordi de gir mulighet til strategiske kontrakter og partnerskap med romindustrien i andre europeiske land og fungerer som et "utvidet hjemmemarked" for norske aktører.

Risikoreducerende tiltak

Dialog med beslutende myndighet for å sikre større forutsigbarhet for langsiktig norsk deltakelse i de europeiske romprogrammene, og arbeid for å synliggjøre nytten av romvirksomheten. Løpende dialog med ESA og EU-kommisjonen for å redusere konsekvensene for norsk industri ved hver ny programperiode.

Risiko 2 - Vedvarende svak ESA industriretur

Norsk industri får ikke tilgang til oppdrag tilsvarende det Norge har gått inn med av midler.

Risikoreducerende tiltak

Det er opprettet en egen arbeidsgruppe i ESA som kun analyserer og følger opp industrireturen. Det er også iverksatt tiltak som gjør at land med underretur på kort sikt kan oppnå økt retur. Norsk Romsenter har utpekt oppfølgingen av svak industriretur som et prioritert område og det er iverksatt flere interne arbeider for å bedre forstå det langsiktige bildet og iverksette relevante tiltak.

Risiko 3 - Begrenset tilgang til EUs romaktiviteter

Risiko for at de relevante forordningene tolkes av EU på en måte som er ugunstig for Norges muligheter for industriell deltagelse, nødvendig innsyn og mulighet til å påvirke videre utvikling og drift.

Risikoreducerende tiltak

Løpende dialog med EU-kommisjonen og sentrale EU-medlemsland om Norges interesser og relevans.

Risiko 4 - Slutføring av PRS forhandlinger (Public Regulated Service)

Norge får ikke tilgang til mer robuste PNT-tjenester og mister industrielle muligheter.

Risikoreducerende tiltak

Nasjonalt koordinert dialog med EU-kommisjonen og sentrale EU-medlemsland for å tydeliggjøre Norges behov for en PRS-tilgangsavtale.

Risiko 5 - Gjennomføring av Arctic Ocean Surveillance (AOS) - nasjonalt program for havovervåking

Den største risikoen i AOS-satsningen er knyttet til industriens evne til å gjennomføre en for dem ny oppgave innenfor fastsatt tidsplan, budsjett og i henhold til tekniske spesifikasjoner. Det er første gang norsk industri skal gjøre en komplett systemintegrasjon av et satellittsystem.

Risikoreducerende tiltak:

Bruke ESAs kompetanse og erfaring i bistand til industrien i deres utvikling av det satellittbaserte systemet for havovervåking, med blant annet det mål å senke risikoen for tekniske utfordringer, forsinkelser og overskridelse av budsjetter.

4.3 SIKKERHET OG BEREDSKAP

I lys av krigen i Ukraina er Norsk Romsenter særlig oppmerksom på endringer i trusselbildet. Virksomhetens risikovurdering og forebyggende sikkerhetsarbeid tar utgangspunkt i trusselvurderinger fra EOS-tjenestene og rapporter fra andre myndigheter. Det gis løpende informasjon til ansatte rundt cybertrusler og sikkerhetstiltak som er tilpasset både fleksibelt arbeidssted og reisevirksomhet. Lokal plan for oppfølging av nasjonale beredskapstiltak er utviklet og det har vært gjennomført en beredskapsøvelse hvor beredskapsplanverket er testet.

NRS tar utgangspunkt i nasjonale anbefalinger for sikring av IKT-infrastrukturen, og forbedrer løpende overvåkingen av denne for å forebygge og avdekke IKT-sikkerhetshendelser. Evaluering av effekten av IKT-tiltak er gjennomført, med testing av sikkerhetskopiering og gjenoppretting av både eksisterende og nye IKT-løsninger. Det er planlagt videre testing av IKT-infrastrukturen i 2023.

5 REGNSKAP PR. 31.12.2022

Ledelseskomentarer

Norsk Romsenter er et nettobudsjettert forvaltningsorgan som presenterer sitt regnskap basert på standard kontoplan og de statlige regnskapsstandardene (SRS). Riksrevisjonen er ekstern revisor for Norsk Romsenter.

Vi mener regnskapet gir et dekkende bilde av driften og virksomhetens finansielle stilling og er avlagt i henhold til reglement for og bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra overordnet departement. Resultatregnskapet per 31.12.2022 viser et samlet overskudd på 6,5 mill. kroner.

Inntektene i resultatregnskapet utgjør i hovedsak driftsbevilgning fra NFD samt salgs- og leieinntekter. Bevilgningen inntektsføres gjennom året etter prinsipp om motsatt sammenstilling per måned, og er i statsbudsjettet for 2022 på 92,5 mill. kroner. Salgs- og leieinntekter kommer for det meste fra tjenester vi leverer til andre romorganisasjoner basert på leveranser fra norske virksomheter.

I tillegg til driftsbevilgning og andre inntekter forvalter NRS tilskuddsmidler som er langt større enn de inntekter som kommer frem i resultatregnskapet.

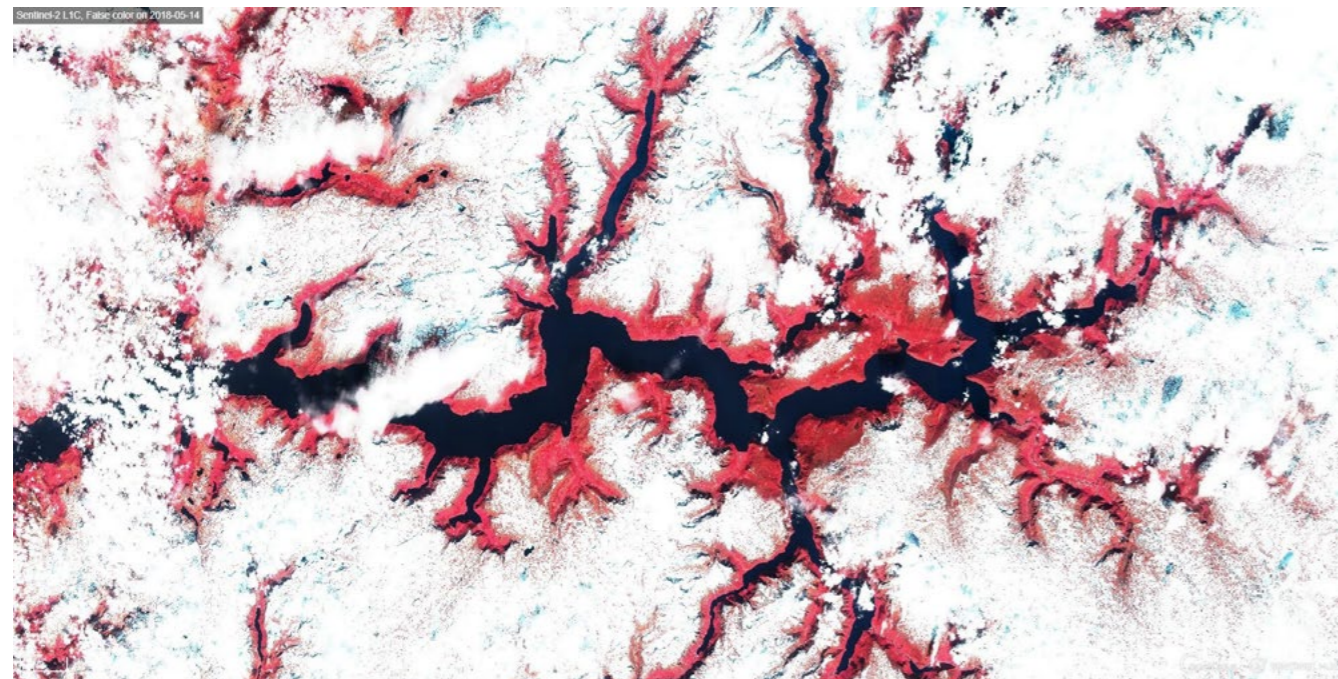
Norsk Romsenter sin prognose for året var at bevilgningsdelen av driften skulle gå i null, det endelige resultatet ble et mindreforbruk på 3,4 mill. kroner. De vesentligste årsakene til dette er at en del konsulentoppdrag ble startet i 2022, men overføres til neste år, samt at lønnskostnadene ble lavere enn forventet. Dette kan forklares med vakant stilling, ikke planlagte refusjoner for foreldrepermisjoner og en pensjonskostnad godt under forventet. I tillegg kommer tilbakeføring av en avsetning på NORM (se note 17).

Når det gjelder virksomhetskapskapitalen er denne redusert fra 18,6 til 12 mill. kroner. Årsaken er at det er benyttet 9,6 mill. til oppskyting av stellitten NorSat TD og det er tilført 3 mill. fra årets resultat.

Oslo, 14. mars 2023

Christian Hauglie-Hanssen
Administrerende direktør

Dette bildet av Sognefjorden er manipulert for å få frem kontraster i landskapet. Vegetasjonen i området er fremhevet med en skarp rød farge. Foto: Copernicus data, European Union

Regnskapsprinsipper

Norsk Romsenter er blant de etater som fører sitt regnskap tilpasset ny standard kontoplan og de statlige regnskapsstandardene (SRS). NRS er en nettobudsjettert virksomhet og leverer periodisert virksomhetsregnskap basert på de statlige regnskapsstandardene. Regnskapet er basert på transaksjonsprinsippet, opptjeningsprinsippet, sammenstillingsprinsippet og motsatt sammenstillingsprinsipp, forsiktighetsprinsippet, beste estimat, kongruens og utarbeides for konsistent prinsippanvendelse over tid.

Klassifisering av poster i regnskapet:

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntektsføring fra salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelse.

Inntekter fra bevilgningsfinansierede aktiviteter

Bevilgning fra NFD overføres etter en utbetalingsplan og inntektsføres i henhold til motsatt sammenstilling per måned.

Overføringer fra andre departement

Tilskudd og overføringer mottatt fra andre departement/NFD inntektsføres i henhold til prinsippet om motsatt sammenstilling.

Salgs- og leieinntekter

Salgs- og leieinntekter fra oppdrag regnskapsføres etter opptjeningsprinsippet.

Kostnader

Kostnader som gjelder transaksjonsbaserte inntekter, regnskapsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Kostnader som finansieres ved bevilgning, regnskapsføres i den perioden aktiviteten er utført.

Klassifisering og vurdering balanseposter:

Omløpsmidler/kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år, og poster som er knyttet til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Tilsvarende prinsipp er benyttet for gjeldsposter. Nettobeløpet av alle balanseposter, med unntak av varige driftsmidler, har motpost i avregning bevilgningsfinansiert virksomhet eller ikke inntektsført bevilgning. Den kortsiktige gjelden er ikke lån, men avsetninger for forpliktelser.

Tilskudd

Tilskudd har ingen virkning på resultatregnskapet, saldo blir avsatt i balansen under kortsiktig gjeld. Tilskuddsmidler som benyttes til eiendeler hvor NRS vil stå som eier aktiveres i balansen.

Anleggsmidler

Balanseført verdi av varige driftsmidler har motpost i regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Dette representerer finansieringen av anleggsmidlene. Ved tilgang av varige driftsmidler balanseføres anskaffelseskostnadene. Samtidig går anskaffelseskostnaden til reduksjon av resultatposten inntekt fra bevilgning og til økning av balanseposten statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

Avskrivning av varige driftsmidler kostnadsføres. I takt med gjennomført avskrivning, inntektsføres et tilsvarende beløp under inntekt fra bevilgning. Dette gjennomføres ved at finansieringsposten statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler oppløses i takt med at driftsmiddelet forbrukes. Konsekvensen av dette er at avskrivningene har en resultatnøytral effekt.

Langsiktig gjeld

Norsk Romsenter har ingen langsiktig gjeld.

Varekostnader

Kjøp av tjenester som inngår i leveranse til oppdragsgiver føres som varekostnad. Varekostnaden kan sammenstilles mot tilsvarende inntekt.

Valuta

Norsk Romsenter har fått unntak fra Økonomiregelverkets bestemmelser om bankkonti i fremmed valuta. Romsenteret har derfor opprettet bankkonti i amerikanske dollar og euro. Kontiene brukes til transaksjoner i eksternt finansierede prosjekter hvor både inntekter og/eller kostnader er i valuta. Renteinntekter og rentekostnader overføres Nærings- og fiskeridepartementet.

Valutagevinster/tap vedrørende ordinære driftskostnader føres på samme konto som hovedstol. Valutagevinst/tap vedrørende varekjøp føres på finansinntekter/finanskostnader. Balansen inneholder poster i fremmed valuta.

Omregning av fordringer og gjeld i utenlandsk valuta

Fordringer og gjeld i utenlandsk valuta er gjennom året ført til salgskurs oppgitt fra Norges Bank på transaksjonsdagen. Slike poster som står i balansen per rapporteringsdato er omregnet til gjeldende kurs på balansedagen.

Virksomhetskapital

Endringer i virksomhetskapital er resultatet av eksterntfinansierte oppdrag og eventuell bruk til andre egnede formål.

Selvassurandør

Staten opererer som selvassurandør. De ansatte er sikret av forsikringsordninger i Statens pensjonskasse i tillegg til at de er dekket av reiseforsikringer på tjenestereiser.

Likviditetsbeholdning

I likviditetsbeholdningen i kontantstrømoppstillingen inngår bankinnskudd i Norges Bank og valutakontoer i DNB.

Statens konsernkontoordning

Statens virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Ordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot Norsk Romsenters konto i Norges Bank.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte modellen tilpasset statlige virksomheter

Sammenligningstall

Resultat på rapporteringsdato er sammenlignet med resultat per rapporteringsdato for forrige år. Balansen viser balanse på rapporteringsdato sammenlignet med saldo per rapporteringsdato for forrige år.

Endring av bokføringspraksis

Som det fremgår av note 18 har Norsk Romsenter en avtale med de amerikanske organisasjonene NOAA og NASA om fiberoptisk forbindelse mellom Svalbard og fastlandet hvor det kan få økonomiske konsekvenser dersom forbindelsen ikke fungerer som forutsatt. Tidligere har denne forpliktelsen blitt balanseført som en langsiktig forpliktelse på gjeldssiden i balansen med en tilsvarende langsiktig fordring på Space Norway AS (eieren av fiberforbindelsen) på eiendelssiden. Samtidig har verdien av tjenestene årlig blitt inntektsført som andre driftsinntekter med en tilsvarende varekostnad. Siden transaksjonene stammer fra forskuddsbetaling fra de nevnte organisasjonene har det vært beregnet en finanskostnad på forskuddet og en tilsvarende inntekt på Romsenterets forskudd til Space Norway AS. Ingen av transaksjonene har resultat effekt. Da det neppe er sannsynlighetsovervekt for at en negativ hendelse som medfører økonomiske konsekvenser vil inntreffe er disse postene fra og med 2018 ikke med i regnskapet.

Årsregnskap 2021

OPPSTILLING AV BEVILGNINGSRAPPORTERING, 31.12.2021**SAMLET TILDELING I HENHOLD TIL TILDELINGSBREV**

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling 2022
922	Romvirksomhet	50	Norsk Romsenter	92 401 000
		70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	217 200 000
		71	Internasjonal romvirksomhet	517 300 000
		72	Nasjonale følgemidler (kan overføres)	22 800 000
		73	EUs romprogrammer	510 000 000 ¹
		74	Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter (kan overføres)	81 700 000
Sum utgiftsført				1 441 401 000

Beholdninger rapportert i likvidrapport

	Note	Regnskap 2022
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	14	160 015 653
Endringer i perioden		2 906 972
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank		162 922 625

BEHOLDNINGER RAPPORTERT TIL KAPITALREGNSKAPET (31.12)

Konto	Tekst	Note	2022	2021	Endring
0677.50.00609	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank	14	162 922 625	160 015 653	2 906 972

1) Disse blir utbetalt av Utenriksdepartementet (Galileo og Copernicus)

Resultatregnskap

	Note	31.12.2022	31.12.2021
DRIFTSINNTEKTER			
Inntekt fra bevilgninger	1	90 968 605	90 753 740
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	561 129	130 338
Salg- og leieinntekter	1	152 352 538	124 220 213
Andre driftsinntekter	1	0	0
Sum driftsinntekter		243 882 271	215 104 291
DRIFTSKOSTNADER			
Varekostnader		152 797 372	122 029 622
Lønnskostnader	2	61 452 705	52 441 715
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	1 091 265	1 158 933
Nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	0	0
Andre driftskostnader	5	26 659 548	18 564 955
Sum driftskostnader		242 000 890	194 195 225
Driftsresultat		1 881 381	20 909 066

FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER

Finansinntekter	6	4 820 188	819
Finanskostnader	6	248 186	847 563
Sum finansinntekter og finanskostnader		4 572 002	-846 744

Resultat av periodens aktiviteter

Resultat av periodens aktiviteter		6 453 383	20 062 322
--	--	------------------	-------------------

AVREGNINGER OG DISPONERINGER

Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjettet)	7	-3 426 855	-18 860 743
Disponering av periodens resultat (til virksomhetskapital)	8	-3 026 527	-1 201 579
Sum avregninger og disponeringer		-6 453 383	-20 062 322

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tilskudd til andre	10	804 995 663	783 451 131
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		804 995 663	783 451 131
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0

Balanse

	Note	31.12.2022	31.12.2021
EIENDELER			
A. ANLEGGSMIDLER			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	387 500	2
Immaterielle eiendeler under utførelse	3	1 426 125	0
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		<i>1 813 625</i>	<i>2</i>
II Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	3 379 595	3 760 822
Anlegg under utførelse	4	30 888 573	21 319 896
Infrastruktureiendeler	4	0	0
<i>Sum varige driftsmidler</i>		<i>34 268 167</i>	<i>25 080 718</i>
III Finansielle anleggsmidler			
Andre fordringer, depositum husleie		299 127	72 596
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		<i>299 127</i>	<i>72 596</i>
Sum anleggsmidler		36 380 920	25 153 317
B. OMLØPSMIDLER			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
II Fordringer			
Kundefordringer	11	6 053 626	2 200 882
Opptjente, ikke fakurerte inntekter	12	9 325 105	8 842 422
Andre fordringer	13	8 226 506	5 570 265
<i>Sum fordringer</i>		<i>23 605 238</i>	<i>16 613 569</i>
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	14	212 806 436	170 036 018
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		<i>212 806 436</i>	<i>170 036 018</i>
Sum omløpsmidler		236 411 674	186 649 586
Sum eiendeler drift		272 792 593	211 802 903
IV Fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer			
Sum eiendeler		272 792 593	211 802 903

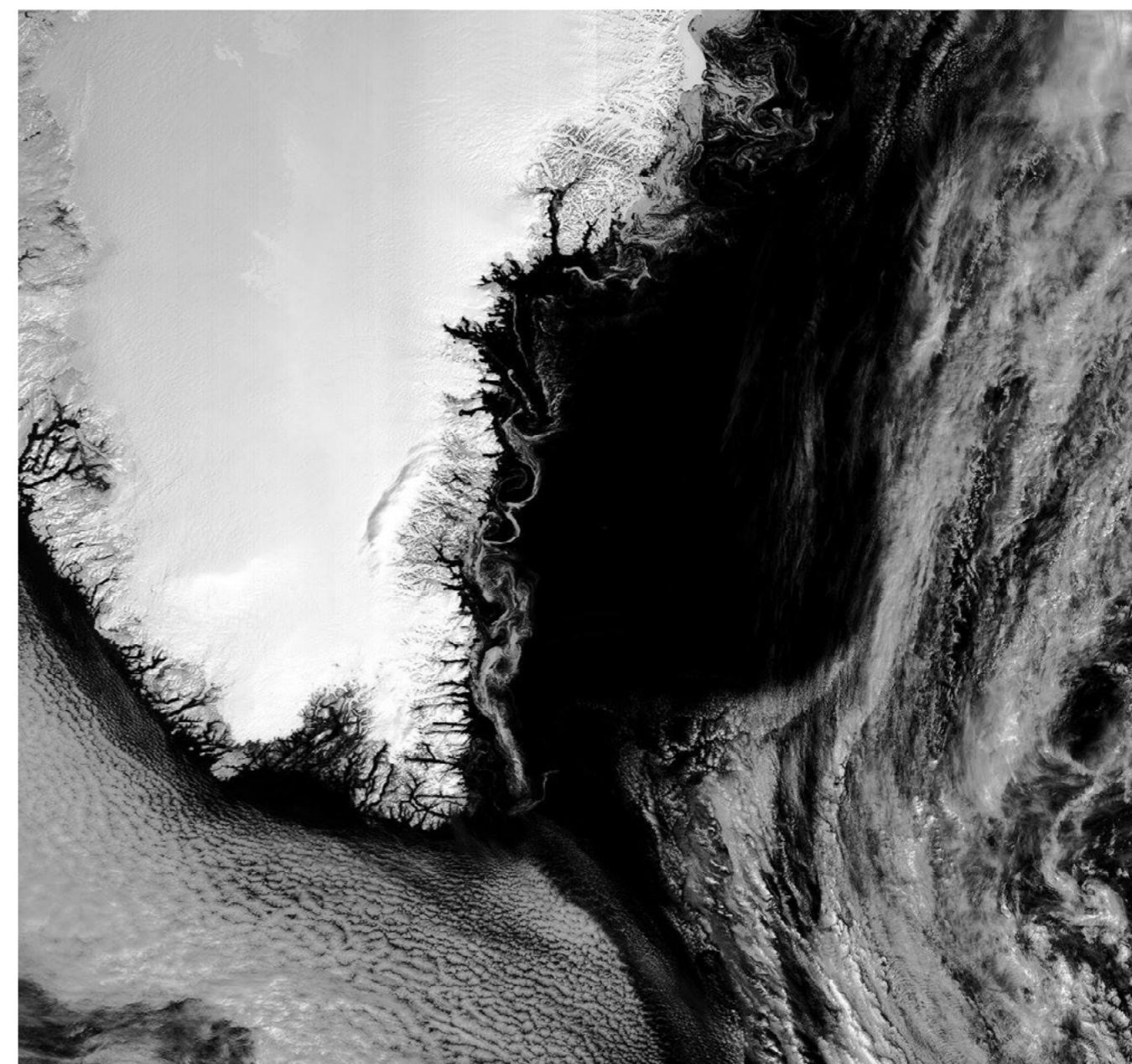
Statens kapital og gjeld

	Note	31.12.2022	31.12.2021
C. STATENS KAPITAL			
I Virksomhetskapi tal			
Opptjent virksomhetskapi tal	8	12 028 999	18 571 149
<i>Sum virksomhetskapi tal</i>		<i>12 028 999</i>	<i>18 571 149</i>
II Avregninger			
Avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjetterte)	7	22 287 598	18 860 743
<i>Sum avregninger</i>		<i>22 287 598</i>	<i>18 860 743</i>
III Utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte)			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	3,4	36 081 792	25 080 720
Ikke inntektsført bevilgning	15	0	0
<i>Sum utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte)</i>		<i>36 081 792</i>	<i>25 080 720</i>
Sum statens kapital		70 398 390	62 512 612
D. GJELD			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
II Annen lagsiktig gjeld			
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		49 474 947	13 501 865
Skyldig skattetrekk		2 708 073	2 775 286
Skyldige offentlige avgifter		-7 584 371	2 313 247
Avsatte feriepenger		5 124 870	4 384 393
Ikke inntektsført tilskudd og overføringer (nettobudsjetterte)	16	854 047	208 963
Annen kortsiktig gjeld	17	15 294 434	7 788 674
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		<i>65 872 002</i>	<i>30 972 427</i>
Sum gjeld		65 872 002	30 972 427
Sum statens kapital og gjeld drift		136 270 392	93 485 039
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer			
Bevilgning mottatt til tilskuddsforvaltning (nettobudsjetterte)	10	0	0
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	10	136 522 202	118 317 864
<i>Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer</i>		<i>136 522 202</i>	<i>118 317 864</i>
Sum statens kapital og gjeld		272 792 593	211 802 903

Kontantstrømpoppstilling etter den direkte metoden for nettobudsjetterte virksomheter

	31.12.2022	31.12.2021
KONTANTSTRØMMER FRA DRIFTSAKTIVITETER		
INNbetalinger		
Innbetalinger av bevilgning	105 396 532	119 541 902
Innbetalinger av tilskudd og overføringer	1 206 214	357 748
Innbetalinger fra salg av varer og tjenester	148 017 110	122 928 193
Andre innbetalinger		
Sum innbetalinger	254 619 856	242 827 842
UTbetalinger		
Utbetalinger for kjøp av varer og tjenester	-116 824 290	-121 847 064
Utbetalinger av lønn og sosiale kostnader	-60 779 441	-50 414 782
Utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-9 897 617	200 348
Andre utbetalinger	-35 032 093	-36 179 563
Sum utbetalinger	-222 533 440	-208 241 061
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter * (se avstemming)	32 086 415	34 586 781
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER		
innbetalinger ved salg av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler		0
utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-12 092 337	-11 109 629
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-12 092 337	-11 109 629
KONTANTSTRØMMER KNYTTET TIL OVERFØRINGER		
innbetalinger fra statskassen til tilskudd til andre	823 200 000	839 700 000
utbetalinger av tilskudd og overføringer til andre	-804 995 663	-783 451 131
Netto kontantstrøm knyttet til overføringer	18 204 338	56 248 869
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter	4 572 002	-846 744
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	42 770 417	78 879 277
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	170 036 018	91 156 741
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	212 806 436	170 036 018
AVSTEMMING		
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet	3 426 855	18 860 743
Disponering av periodens resultat (til virksomhetskapital)	3 026 527	1 201 579
Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	
Ordinære avskrivninger	1 091 265	1 158 933
Nedskrivning av anleggsmidler		

	31.12.2022	31.12.2021
Avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)	-12 092 337	-11 109 629
Endring i statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	11 001 072	9 950 696
Endring i ikke inntektsført bevilgning	0	-23 276
Endring i beholdninger av varer og driftsmateriell	0	
Endring i kundefordringer	-3 852 744	-1 478 516
Endring i leverandørgjeld	35 973 082	182 558
Endring i ikke inntektsført tilskudd og overføringer	645 085	227 410
Effekt av valutakursendringer	-4 572 002	846 744
Poster klassifisert som investerings- og finansieringsaktiviteter	12 092 337	11 109 629
Poster klassifisert som kontantstrømmer knyttet til overføringer	-18 204 338	-56 248 869
Endring i andre tidsavgrensningsposter	3 551 612	59 908 779
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	32 086 415	34 586 781

Dette bildet av Grønland var blant de første som ble tatt av Sentinel-3B. Foto: Copernicus Sentinel-3B data, European Union

NOTE 1 DRIFTSINTEKTER

	12/31/22	31.12.2021
INNTEKT FRA BEVILGNINGER		
Inntekt fra bevilgninger	101 969 677	100 704 435
- brutto benyttet til investeringer i immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-12 092 337	-11 109 629
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (avskrivninger)	1 091 265	1 158 933
Sum inntekt fra bevilgninger	90 968 605	90 753 740
INNTEKT FRA TILSKUDD OG OVERFØRINGER		
Tilskudd fra Norges Forskningsråd	0	0
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	381 896	130 338
Tilskudd fra EU	179 233	0
Andre tilskudd og overføringer	0	0
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	561 129	130 338
SALGS- OG LEIEINTEKTER		
Salgsinntekt, avgiftspliktig	400 000	7 800
Salgsinntekt, avgiftsfri	151 952 538	124 100 301
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	0	112 112
Sum salgs- og leieinntekter	152 352 538	124 220 213
Sum andre driftsinntekter	0	0
Sum driftsinntekter	243 882 271	215 104 291

NOTE 2 LØNNSKOSTNADER

	31.12.2022	31.12.2021
Lønn	42 772 430	35 688 240
Feriepenger	5 262 139	4 609 740
Arbeidsgiveravgift	7 269 693	6 390 790
Pensjonskostnader*	4 335 383	5 121 111
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-1 169 888	-460 680
Andre ytelser	2 982 948	1 092 512
Sum lønnskostnader	61 452 705	52 441 715

Antall årsverk 49 45

* Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2022 14,06 prosent (arbeidsgiverandel av pensjonspremien/pensjonsgrunnlaget i 2022 rapportert til SPK). For regnskapsåret 2021 inngikk virksomheten i et premiefellesskap og premiesatsen for arbeidsgiverandelen i 2021 var 15,5 prosent.

NOTE 3 IMMATERIELLE EIENDELER

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	185 000	0	185 000
Tilgang i året	387 500	1 426 125	1 813 625
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0
Anskaffelseskost	572 500	1 426 125	1 998 625
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	184 998	0	184 998
Ordinære avskrivninger i året	2	0	2
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2022	387 500	1 426 125	1 813 625

Avskrivningssatser (levetider)	5 år / lineært	Ingen avskrivning	
Avhendelse av immaterielle eiendeler i 2022:			
Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	0
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	0
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	0

NOTE 4 VARIGE DRIFTSMIDLER

	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Anlegg under utførelse	Infrastruktur-eiendeler	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	7 423 801	21 319 896	32 433 491	61 177 188
Tilgang i året	710 036	9 568 677		10 278 712
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0	0
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0	0
Anskaffelseskost	8 133 837	30 888 573	32 433 491	71 455 900
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	3 662 979	0	32 433 491	36 096 469
Ordinære avskrivninger i året	1 091 264	0	0	1 091 264
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2022	3 379 595	30 888 573	0	34 268 167

Avskrivningssatser (levetider)	3-15 år lineært	Ingen avskrivning	Virksomhets-spesifikt	
Avhendelse av varige driftsmidler i 2022:				
Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	0	0
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	0	0
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	0	0

Anlegg underutførelse i 2022 gjelder bygging av NORSAT TD.

Arbeidet videreføres i 2023 og anlegget vil bli aktivert når satellittet er skutt opp og testet.

NOTE 5 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	31.12.2022	31.12.2021
Husleie	4 653 718	4 466 703
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	25 632	0
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	2 040 864	1 611 483
Leie maskiner, inventar og lignende	1 154 874	1 187 451
Mindre utstyrsanskaffelser	301 721	574 405
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	0
Kjøp av konsulenttjenester	9 356 161	4 201 266
Kjøp av andre fremmede tjenester	2 811 901	2 008 848
Reiser og diett	3 884 281	1 102 046
Tap og lignende	0	0
Øvrige driftskostnader*	2 430 396	3 412 753
Sum andre driftskostnader	26 659 548	18 564 955

* Avsetning NORM tilbakeført ca 3,8 mill

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Gjenværende varighet	Type eiendel					Sum
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Infrastruktur-eiendeler	
Varighet inntil 1 år						0
Varighet 1-5 år						0
Varighet over 5 år						0
Kostnadsført leiebetalning for perioden	0	4 653 718	0	0	0	0

Norsk Romsenter har husleieavtale med varighet i 10 år fra 01.08.2019. Årlig husleiekostnad vil bli 4.653.718

NOTE 6 FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER

	31.12.2022	31.12.2021
Finansinntekter		
Renteinntekter	1 468	0
Valutagevinst (agio)	4 818 721	819
Annen finansinntekt	0	0
Sum finansinntekter	4 820 188	819

	31.12.2022	31.12.2021
Finanskostnader		
Rentekostnad	0	0
Valutatap (disagio)	247 811	847 528
Annen finanskostnad	375	35
Sum finanskostnader	248 186	847 563

Som omtalt i prinsippnoten har Norsk Romsenter unntak fra økonomiregelverket ved at man kan ha bankkonti i utenlandsk valuta. Valutagevinster er ikke et resultat av finansielle operasjoner, men kun en effekt av bankonti i valuta som verdsettes ved kurs ved utgangen av året. Rente inntekter og rentekostnader vedrørende valutakontoer overføres NFD. Negativ rente på valutakontoene 2020 og 2021, avtalt med NFD at saldo vil stå i balansen til NRS i 2022. Positive og negative renter fra 2022-2022 overført til NFD i 2023.

NOTE 7 AVREGNET BEVILGNINGSFINANSIERT VIRKSOMHET (NETTOBUDSJETTERTE VIRKSOMHETER)

	31.12.2022	31.12.2021	Endring
Drift Norsk Romsenter inkl. EU-sekretariatet	22 287 598	18 860 743	-3 426 855
Sum avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet	22 287 598	18 860 743	-3 426 855

Årets korrigeringer direkte mot avregninger (kongruensavvik)

Endring i avregning bevilgningsfinansiert virksomhet i balansen

Spesifikasjon av andre korrigeringer direkte mot avregninger

Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet i resultatregnskapet **0**

NOTE 8 OPPTJENT VIRKSOMHETSKAPITAL (NETTOBUDSJETTERTE VIRKSOMHETER)

	IB 2022	
Opptjent virksomhetskapital		18 571 149
Benyttet til Oppskytning NORSAT TD		-9 568 677
Overført fra årets resultat		3 026 527
Opptjent virksomhetskapital 31.12.2022		12 028 999

Nettobudsjetterte virksomheter og forvaltningsbedrifter kan opptjene virksomhetskapital.

Nettobudsjetterte virksomheter kan bare opptjene virksomhetskapital fra inntekter fra oppdrag.

NOTE 9 VAREKOSTNADER

	31.12.2022	31.12.2021
Avtaler med ESA	41 576 525	40 778 719
Avtaler med USGS	3 088 886	2 448 119
Avtaler med NOAA	108 131 961	78 802 784
Sum varekostnader	152 797 372	122 029 622

Norsk Romsenter har avtaler med andre romorganisasjoner og selskaper som gir inntekter ført under andre driftsinntekter. Kostnadene tilknyttet disse avtalene er i stor grad innkjøpte tjenester som i henhold til SRS føres som varekostnader. Beløpene over knytter seg i sin helhet til disse aktivitetene.

NOTE 10 TILSKUDDSFORVALTNING OG ANDRE OVERFØRINGER FRA STATEN

	31.12.2022	31.12.2021
Tilskudd til andre		
Utbetaling av tilskudd til andre	804,995,663	783,451,131
Sum tilskudd til andre	804,995,663	783,451,131

	31.12.2022	31.12.2021
Tilskudd til andre		
Post 70 - ESA kontingent	222 670 560	215 240 583
Post 71 - ESA int. romvirksomhet	508 576 778	500 830 191
Post 72 - Følgemidler	20 793 223	19 412 550
Post 73 - EUs romprogrammer	0	0
Post 74 - Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter	52 955 101	47 967 807
Sum tilskuddsforvaltning	804 995 663	47 967 807

	31.12.2022	31.12.2021
Spesifisering av endring		
IB	118 317 864	59 267 996
Tilskudd 2021	823 200 000	842 501 000
Tilskudd utbetalt 2021	-804 995 663	-783 451 131
UB	136 522 202	118 317 864

Tilskudd 2022 *	839 000 000	839 700 000
------------------------	--------------------	--------------------

* Differanse mellom bevilgning og utbetaling fra NFD skyldes endring i bevilgning i høstsesjonen som ikke er utbetalt til NRS.

NOTE 11 KUNDEFORDRINGER

	31.12.2022	31.12.2021
Kundefordringer til pålydende	6,053,626	2,200,882
Avsatt til forventet tap (-)	0	0
Sum kundefordringer	6,053,626	2,200,882

NOTE 12 OPPTJENTE, IKKE FAKTURERTE INNTEKTER / MOTTATT FORSKUDBETALING

	31.12.2022	31.12.2021
OPPTJENTE, IKKE FAKTURERTE INNTEKTER (FORDRING)		
Solar-B, ESA	9,325,105	8,842,422
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	9,325,105	8,842,422

MOTTATT FORSKUDBETALING (GJELD)		
Aktivitet 1	0	0
Sum mottatt forskuddsbetaling	0	0

NOTE 13 ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

	31.12.2022	31.12.2021
Forskuddsbetalt lønn	0	0
Reiseforskudd	38,981	0
Personallån	0	0
Andre fordringer på ansatte	0	0
Forskuddsbetalte leie	0	1,429,593
Andre forskuddsbetalte kostnader	1,769,422	580,102
Andre fordringer	6,482,691	3,560,570
Sum andre kortsiktige fordringer	8,291,094	5,570,265

* Utestående nyttelast NORSAT TD og NORSAT 4 mot KYV.

NOTE 14 BANKINNSKUDD, KONTANTER OG LIGNENDE

	31.12.2022	31.12.2021
Innskudd statens konsernkonto (nettobudsjetterte virksomheter)	162,922,625	160,015,653
Øvrige bankkontoer	49,883,811	10,020,364
Kontantbeholdninger	0	0
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	212,806,436	170,036,018

Resterende differanse gjelder i hovedsak post 74 Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter hvor utbetalingene skjer i takt med nasjonale aktiviteter knyttet til Norges deltakelse i EUs romprogrammer. Ny programperiode begynte i 2021 og erfaringsmessig tar det noe tid før nye aktiviteter blir etablert og midler utbetalt.

	31.12.2021		31.12.2020	
	NOK	Valuta	NOK	Valuta
DNB Valutakonto USD	40 492 136	4 115 138	1 933 533	219 137
DNB Valutakonto EUR	9 391 675	976	8 086 831	809 612
Sum øvrige bankkontoer	49 883 811		10 020 364	

NOTE 15 IKKE INNETKTSFØRT BEVILGNING (NETTOBUDSJETTERTE VIRKSOMHETER)

	31.12.2022	31.12.2021	Endring
<i>Ikke inntektsført bevilgning fra fagdepartementet (gjeld)</i>			
Drift	0	0	0
Sum ikke inntektsført bevilgning	0	0	0

NOTE 16 IKKE INNETKTSFØRT TILSKUDD OG OVERFØRINGER (NETTOBUDSJETTERTE VIRKSOMHETER)

	31.12.2022	31.12.2021	Endring
<i>Ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (gjeld)</i>			
FP-CUP, EU	1 774 722	249 763	-1 524 959
COSMOS4H	145 552	0	-145 552
Sum ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (gjeld)	1 920 274	249 763	-1 670 512
<i>Opptjente, ikke mottatte tilskudd og overføringer (fordringer)</i>			
Klima- og miljødepartementet, avtale 2022	-1 066 227	-40 800	1 025 427
Sum opptjente, ikke mottatte tilskudd og overføringer (fordringer)	-1 066 227	-40 800	1 025 427
Sum ikke inntektsført tilskudd og overføringer	854 047	208 963	-645 085

NOTE 17 ANNEN KORTSIKTIG GJELD

	31.12.2022	31.12.2021
Skyldig lønn	-3	-1,632
Annen gjeld til ansatte	2,810,216	2,846,868
Påløpte kostnader*	12,484,222	1,061,142
Annen kortsiktig gjeld**	0	3,882,296
Sum annen kortsiktig gjeld	15,294,434	7,788,674

* Solar-B, KSAT, UiO sept-des 9 279 038

Resterende hovedsaklig konsulentbistand

** Avsetning NORM tilbakeført 2022 under andre kostnader konto7790

NOTE 18 ANSVAR VEDRØRENDE FIBERFORBINDELSE MELLOM SVALBARD OG FASTLANDET

Norsk Romsenter og Space Norway AS (tidligere Norsk Romsenter Eiendom AS) etablerte i 2003 fiberoptisk forbindelse mellom Svalbard og fastlandet. Dette ble gjort for å sikre at Svalbard Satellittstasjon skulle ha konkurransedyktig telekommunikasjon slik at de store satellitteierne i verden fortsatt ville velge Svalbard som sitt foretrukne sted for å kommandere, og ta ned data fra, satellitter i polare baner.

Norsk Romsenter og Space Norway AS (tidligere Norsk Romsenter Eiendom AS) etablerte i 2003 fiberoptisk forbindelse mellom Svalbard og fastlandet. Dette ble gjort for å sikre at Svalbard Satellittstasjon skulle ha konkurransedyktig telekommunikasjon slik at de store satellitteierne i verden fortsatt ville velge Svalbard som sitt foretrukne sted for å kommandere, og ta ned data fra, satellitter i polare baner.

Som et ledd i denne etableringen inngikk Norsk Romsenter i 2003 en avtale med Space Norway AS slik at de ble tilført likvide midler til å få gjennomført de nødvendige investeringer for å kunne levere tjenesten.

Det er Norsk Romsenter som har avtalen med NASA og NOAA om å levere tjenester til disse organisasjonene og dermed den forpliktelsen dette medfører. Norsk Romsenter har en tilsvarende fordring på Space Norway AS som eier fiberforbindelsen og produserer tjenesten.

Forpliktelsen løper til februar 2030.

Dette bildet viser is og smeltesdammer i Sugar Loaf Bay på Grønland. Foto: Copernicus Sentinel data (2022), prosessert av ESA, CC BY-SA 3.0 IGO

Norsk Romsenter
Norwegian Space Agency

Norsk Romsenter,
Drammensveien 165, 0277 Oslo
22 51 18 00 - spaceagency@spaceagency.no
www.romsenter.no

Rapportnummer: NRS-Rapport (2023)1
ISBN-nummer: 82-7542-113-6